Irodalom dolgozat

1. **Élete röviden**

Petőfi Sándor 1823. január 1-jén született Kiskőrösön.

Petőfi az ország számos városában járt iskolába: **Kecskeméten**, **Szabadszálláson**, **Sárszentlőrincen**, **Pesten**, **Aszódon**, **Selmecbányán**, **pápai** református kollégiumban tanult. **1842**-ben az **Athenaeum** című folyóiratban megjelent **A borozó** című verse.

Iskolaéveinek leteltével **vándorszínésznek** állt, majd Pestre került, és Vahot Imre lapjának, a **Pesti Divatlapnak** dolgozott szerkesztőként. **A János vitéz** című elbeszélő költeményét **1844** november-decemberében írta, és **1845-ben** már önálló kötetként is **megjelent**. **1846** őszén megismerkedett **Szendrey Júliával**, és egy év múlva összeházasodtak. **1847**-ben, a **Toldi** megjelenése után barátságot kötött Arany Jánossal.

1848 március 13-án írt ***Nemzeti dal*** című verse a forradalom egyik jelképévé vált. 1848 őszétől részt vett a szabadságharcban. **1849** elejétől **Bem tábornok** seregében szolgált, aki kedvelte őt, és óvta a csatáktól. **1849. július 31-én a segesvári ütközetben tűnt el**.

2. **Költészetének korszakai**
   a. **Pályakezdés évei (1842-44)**
      - Népies verseket ír
      - 1842 Borozó – Athenaeum
   b. **Válság, romantikus individualizmus (1845-46)**
      - A válság oka a szerelem (Mednyászky Berta):
        - Ciprus lombok Etelje Sírjáról (versciklus)
        - Szerelem gyöngyei (versciklus)
        - Felhők (versciklus, pl.: A bánat? egy nagy óceán)
      - Népies verseit kemény kritika éri
        - Válaszát versbe foglalja: Természet vad virága
      - 1845 János vitéz hozza meg a sikert
        - Műfaja: elbeszélő költemény (epika+líra)
        - Megnyeri vele a Kisfaludy Társaság pályázatát
        - Országos hírnévre tesz szert
   c. **Romantikus szabadságeszmény (1847-49)**
      - 1846: megismeri Szendrey Júliát
      - 1847: feleségül veszi
      - Legfontosabb a szabadság, mint érték
      - Hitvesi költészet: pl.: Minek nevezzelek

3. **Műfajok**

Neve	**Fogalma**	**Műre példa**
Családlíra	Közvetlen stílusú, személyes kapcsolatokról, egyszerű elemekről szóló lírai költemény.	*Egy estém otthon*, *Füstbement terv*
Tájlíra, tájleíró vers	A tájelíró költemény (tájleíró vers, tájvers) egy tájat mutat be, valamint a költő tájhoz fűződő érzéseit, a táj hatására keletkező gondolatait.	*Alföld*, *A puszta, télen*, *Kiskunság*,
Ars poetica	Költői szerepvállalás, minden olyan mű, amelyben a költő (író) vall a költészethez (irodalomhoz) fűződő viszonyáról, arról, amit az irodalom, a művészet feladatának	*A természet vadvirága*, *A XIX. század költői*

	gondol	
Elbeszélő költemény	Két műnem keveredik benne, az epika és a líra. verses formájú elbeszélő műfaj, jellemző rá a líraiság	*János vitéz*, *Apostol*
Zsánerkép	életkép, a köznapi életet s annak figuráit ábrázoló jelenet	*A borozó, Szeget szeggel*, *Megy a juhász a szamáron*
Eposz	Epikai költemény, egy főhős, aki rendkívüli képességekkel van felruházva nagy, egy egész közösség sorsára nézve jelentős tetteket visz véghez.	*Helység kalapácsa*
Forradalomi látmoásversek	Látomásköltészet: vátesz-költő, aki megjövendöli előre, megírja műveiben a jövőt.	*Nemzeti dal*, *Fekete-piros dal*, *Szabadság, szerelem*
Elégia	Az elégia olyan vers, amelyben az elmúlás, a boldogság elvesztése vagy elérhetetlensége fogalmazódik meg szomorú hangvétellel, gyakran szembesítve egymással a múltat, a jelent és a jövőt.	*Szeptember végén*
Rapszódia	Magas szárnyalású, csapongó menetű, szenvedélyes érzelmi tartalmú lírai költemény.	*Egy gondolat bánt engemet…*
Epigramma	Rövid, tömör csattanóra végződő lírai műfaj	*A bánat? egy nagy óceán*

4. <u>Művek (még egy tábla ☺)</u>

Cím	**Alaphelyzet**	**Hangulat**	**Egyéb**	**Téma**
A puszta, télen	Tél, vihar, köd, A lírai én a tájat szemléli	Csendes nyugodt, sejtelmes	Van benne félrím	Tájleíró vers, a lírai én leírja amit lát, elmúlás
Kiskunság	A lírai én visszaemlékszik a szülőföldjére	Nosztalgikus, lassú, nyugodt békés	Ütemhangsúlyos verselésű	Szülőföldje bemutatása tájleíró eszközökkel
A természet vadvirága	Válasz kritikára	Sértődött, indulatos, dühös	A Pesti Divatlapban jelent meg	Válasz kritikára
A XIX. század költői	-	-	A költő feladata vezetni a népet a szabadság felé (Kánaán)	-
Szeptember végén	-	Melankolikus	Szimultán verselésű, keresztrím jelenik meg benne	Szerelem

Európa csendes, újra csendes	-	Buzdító	-	Cselekvésre ösztönzi a népet
Helység kalapácsa	Mise után kocsmába vonul mindenki, de fejenagyot bezárják a templomba	Vidám	Szereplői: - Széles tenyerű fejenagy - Szemérmetes Erzsók - A lágyszívű kántor - Harangláb	Kocsmai verekedés egy faluban
Fekete-piros dal	-	-	A lírai én a közösség tagjaként azonosítja magát	A költő vátesz szerepet vállalva magára cselekvésre ösztönzi őket
Beszél a fákkal a bús őszi szél	Délután pihen, lírai én gondolkodik a szabadságon, olvas – nyugalmi állapot	Nyugalomból fokozódó hangulat	Megjelennek benne a szabadság víziók	Szabadság és a szerelem

5. Memoriterek

A BÁNAT? EGY NAGY OCEÁN
A bánat? egy nagy oceán.
S az öröm?
Az oceán kis gyöngye. Talán,
Mire fölhozom, össze is töröm.

XIX. SZÁZAD KÖLTŐI
Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!

FA LESZEK, HA...
Fa leszek, ha fának vagy virága.
Ha harmat vagy: én virág leszek.
Harmat leszek, ha te napsugár vagy...
Csak, hogy lényink egyesüljenek.

Ha, leányka, te vagy a mennyország:
Akkor én csillagá változom.
Ha, leányka, te vagy a pokol: (hogy
Egyesüljünk) én elkárhozom.